

NATURALIS SK
SK-BIO-002

Kalinčiakova 27, 831 04 Bratislava
e-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk; www.naturalis.sk

Správa o výkone kontroly a certifikácie v ekologickej poľnohospodárskej výrobe za rok 2020

Jarmila Drobná a kol.

Február 2021

V roku 2020 bola hlavným predmetom činnosti inšpekčnej organizácie Naturalis SK, s.r.o. kontrolná činnosť a certifikácia v ekologickej poľnohospodárskej výrobe (EPV). Táto činnosť bola vykonávaná v súlade s akreditáciou vydanou Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) na výkon kontroly a certifikácie a na základe oprávnenia vydaného Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym v Bratislave (ÚKSÚP) ako orgánom štátnej správy a príslušným orgánom v oblasti EPV.

1. Identifikácia organizácie

Názov: Naturalis SK, s.r.o.
Sídlo: Kalinčiakova 27
831 04 Bratislava
Právna forma: Spoločnosť s ručením obmedzeným
e-mail: kontrola@naturalis.sk, certo@naturalis.sk
web: www.naturalis.sk
Riaditeľ: Ing. Jaroslav Drobný

2. Organizačná štruktúra

2.1 Oddelenie kontroly

Zoznam zamestnancov na oddelení kontroly k 31.12.2020:

1. Ing. Jarmila Drobná, PhD. – vedúci oddelenia, inšpektor
2. Ing. Peter Kulich – zástupca vedúceho oddelenia, inšpektor, inšpektor-operátor
3. Ing. Vladimír Cabuk – inšpektor
4. Ing. Jaroslav Drobný – inšpektor
5. Mgr. Michal Drobný – inšpektor-operátor
6. Ing. Jana Gregušová – inšpektor, inšpektor-operátor
7. Ing. Ján Kovarovič, PhD. – inšpektor, inšpektor-operátor
8. Ing. Michaela Kupcová – inšpektor, inšpektor-operátor
9. Ing. Diana Langerová – inšpektor-operátor
10. Bc. Martin Pavlovič – inšpektor, inšpektor-operátor
11. Ing. Patrícia Tomastová – inšpektor, inšpektor-operátor
12. Ing. Mária Zemaníková – inšpektor-operátor, manažér kvality

13. Ing. Helena Kohútová – externý inšpektor
14. Bc. Matej Komár – externý inšpektor
15. Ing. Josef Ludík – externý inšpektor
16. MVDr. Marcela Štefanová – externý inšpektor

Kontrolnú činnosť u prevádzkovateľov vykonávali inšpektori na základe rôznych kombinácií (jeden inšpektor kontroloval viaceré činnosti): v roku 2020 pestovanie rastlín kontrolovalo 9 inšpektorov, chov zvierat 8 inšpektorov, chov včiel 2 inšpektori, voľný zber 3 inšpektori, výrobu húb 1 inšpektor, uchovávanie 3 inšpektori, výrobu potravín 6 inšpektorov, výrobu osív 3 inšpektori, výrobu krmív 4 inšpektori, balenie 4 inšpektor1, obchodovanie 12

inšpektorov, skladovanie 6 inšpektorov, prepravu 2 inšpektori, dovoz 5 inšpektori a vývoz 4 inšpektori.

2.2 Oddelenie certifikácie

Zoznam zamestnancov na oddelení certifikácie k 31.12.2020:

1. Ing. Jaroslav Drobný – vedúci oddelenia, certifikujúci, schvaľujúci
2. Ing. Mária Zemaníková – zástupca vedúceho oddelenia, certifikujúci, schvaľujúci, hodnotiteľ, operátor, manažér kvality
3. Mgr. Michal Drobný – hodnotiteľ, certifikujúci, schvaľujúci
4. Ing. Ján Kovarovič, PhD. – hodnotiteľ, operátor
5. Ing. Diana Langerová – hodnotiteľ, operátor

6. Ing. Andrea Gergelyiová – MD (certifikujúci, schvaľujúci, hodnotiteľ)

2.3 Útvar riaditeľa

Zoznam zamestnancov útvaru riaditeľa k 31.12.2020:

1. Ing. Jaroslav Drobný – riaditeľ, vedúci oddelenia
2. Ing. Jarmila Drobná, PhD. – zástupca riaditeľa, vedúci oddelenia, webmaster
3. Mgr. Michal Drobný – zástupca riaditeľa, právnik, webmaster
4. Ing. Ján Kovarovič, PhD. – asistent riaditeľa, zástupca manažéra kvality
5. Ing. Peter Kulich – zástupca vedúceho oddelenia
6. Ing. Mária Zemaníková – manažér kvality, zástupca vedúceho oddelenia

V rámci oddelení sa niektoré činnosti prelínajú a interní zamestnanci pracujú zároveň na viacerých oddeleniach. Ku dňu 31.12.2020 pracovalo v spoločnosti celkom 13 interných (z toho 2 na VPP a 1 MD) a 4 externí zamestnanci.

Zoznam zamestnancov a zmeny v pohybe zamestnancov Naturalis SK, s.r.o. sú uvedené v tabuľke 1.

3. Činnosť

Spoločnosť Naturalis SK, s.r.o. vykonávala v roku 2020 kontrolnú činnosť a certifikáciu v ekologickej poľnohospodárskej výrobe u prevádzkovateľov registrovaných na ÚKSÚP-e na základe Oprávnenia na výkon delegovaných určitých úloh úradných kontrol v ekologickej výrobe v Slovenskej republike, ktoré bolo vydané ÚKSÚP-om dňa 10.12.2019 s platnosťou od 14.12.2019 do 31.12.2020. V oprávnení je určený rozsah: výkon úradnej kontroly dodržiavania ustanovení princípov a pravidiel EPV u prevádzkovateľov registrovaných na ÚKSÚP v systéme EPV a výkon iných úradných činností – certifikácie produktov z EPV na základe vykonanej kontroly prevádzkovateľov. Oprávnenie platí na území SR pre tieto oblasti EPV: produkcia nespracovaných poľnohospodárskych produktov a živých zvierat, (rastlinná výroba vrátane zberu voľne rastúcich rastlín a ich častí a pestovania húb, živočíšna výroba vrátane chovu včiel); spracovanie (výroba potravín, výroba osív, výroba krmív, balenie, prebaľovanie, uchovávanie a označovanie produktov a potravín), dovoz a vývoz z/do tretích krajín, uskladňovanie, preprava, distribúcia a obchodovanie s produktami z EPV.

Dňa 06.07.2020 vydal ÚKSÚP v nadväznosti na nové Osvedčenie o akreditácii č. P-022 pre Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o. zo dňa 17.06.2020 nové Oprávnenie na obdobie od 07.07.2020 do 31.12.2020 v rovnakom rozsahu.

3.1 Oddelenie kontroly

Oddelenie kontroly vykonávalo kontrolu v súlade s oprávnením príslušného orgánu, t.j. kontrolu rastlinnej výroby vrátane zberu voľne rastúcich rastlín a ich častí a pestovania húb, živočíšnej výroby vrátane chovu včiel; kontrolu spracovania (výroba potravín, výroba osív, výroba krmív, balenie, prebaľovanie, uchovávanie a označovanie produktov a potravín), dovozu a vývozu z/do tretích krajín a kontrolu uskladňovania, prepravy, distribúcie a obchodovania s produktami z EPV. Zároveň vykonávalo pri kontrolách prevádzkovateľov aj dohľad certifikovaných výrobkov.

Oddelenie kontroly spracovávalo výsledky kontrol a vykonávalo ďalšie administratívne práce súvisiace s výkonom inšpekcie. Po vyhodnotení výsledkov kontrol spracovávalo zistené nezhody a zistenia. Na základe posúdenia zaslaných dokumentov alebo v prípade iných zistení neuvedených v správe z kontroly ako nezhoda, vydávalo oznámenia o zistených nezhodách.

V súlade s výsledkami kontrol alebo na základe žiadostí prevádzkovateľov pripravovalo a zasielalo príslušnému orgánu návrhy na zmenu doby konverzie (predĺženie, skrátenie). Taktiež určovalo konverziu (začiatok a koniec) novozaradeným prevádzkovateľom.

Ďalej vykonávalo priebežnú aktualizáciu zoznamu zmluvných prevádzkovateľov a ich činností, vykonaných kontrol a viedlo prehľady a štatistiky o vykonaných kontrolách a prevádzkovateľoch. V súlade s odborným oprávnením vypracovávalo mesačné hlásenia, polročné a ročné správy. Na základe požiadavky príslušného orgánu vypracovávalo štatistiky, týkajúce sa informácií o výmerách v EPV, úrodách pestovaných plodín, počte chovaných zvierat a vykonaných kontrolách.

Súčasťou práce oddelenia kontroly bola komunikácia so zahraničnými inšpekčnými organizáciami a súčinnosť v rámci krížových kontrol a overovania dokumentácie, resp. riešenia prípadných porušení a nezrovnalostí zistených pri obchodovaní so slovenskými prevádzkovateľmi.

3.2 Oddelenie certifikácie

Oddelenie certifikácie vykonávalo certifikáciu výrobkov kontrolovaných prevádzkovateľov v EPV v súlade s platnou legislatívou a interným postupom certifikácie a vykonávalo ďalšie administratívne práce súvisiace s výkonom certifikácie. V roku 2020 Naturalis SK, s.r.o. vydával aj certifikáty NAQS pre vývoz bioproduktov do Južnej Kórei.

Z dôvodu mimoriadnej situácie na území SR v dôsledku epidémie ochorenia COVID-19 boli certifikačné činnosti upravené Opatreniami Naturalis SK, s.r.o. v súvislosti s ochorením COVID-19 podľa Rozhodnutia riaditeľa zo dňa 23.03.2020. Tieto osobitné opatrenia sa uplatňovali až do Odvolania rozhodnutia riaditeľa Naturalis SK, s.r.o., ktoré nadobudlo účinnosť dňa 17.05.2020.

Ďalej oddelenie certifikácie vykonávalo priebežnú aktualizáciu zoznamu vydaných a odobratých certifikátov, prerušených, zastavených a odmietnutých žiadostí o certifikáciu a v súlade s oprávnením zasielalo mesačné hlásenia ÚKSÚP-u.

Na základe požiadavky príslušného orgánu vypracovávalo štatistiky týkajúce sa informácií o certifikovaných oblastiach a množstvách certifikovaných výrobkov.

V súlade s akreditačnými podmienkami oddelenie certifikácie vypracovalo pre SNAS Analýzu činnosti a plán certifikačného orgánu na základe informácií o vydaných a odobratých certifikátoch, prerušených, zastavených a odmietnutých certifikačných konaniach za predchádzajúci rok.

3.3 Útvar riaditeľa

Útvar riaditeľa po vyhodnotení výsledkov kontrol spracovával zistené nezhody a zistenia a na základe ich závažnosti vydával oznámenia o uložení opatrení a odstúpenia kontrolných zistení ÚKSÚP-u.

Ďalej sa zaoberal manažmentom zamestnancov, kvality práce, metodicky zabezpečoval priebeh a postup kontrol a proces certifikácie. V priebehu roka komunikoval s prevádzkovateľmi a príslušným orgánom pri riešení niektorých problémov, podnetov a sťažností na prevádzkovateľov a sporných prípadov. Zabezpečoval a aktualizoval informácie pre prevádzkovateľov EPV, uvedené na internetovej stránke www.naturalis.sk. Zaoberal sa riešením personálnych a právnych otázok. V roku 2020 sa pokračovalo v nepravidelnom zasielaní NOVINIEK a v nich informácií pre prevádzkovateľov e-mailovou formou.

4. Akreditácia

Naturalis SK, s.r.o. je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) podľa požiadaviek ISO/IEC 17020:2012 (Osvedčenie o akreditácii č. I-031 - inšpekčný orgán Naturalis SK, s.r.o.). Na základe reakreditácie vykonanej v roku 2019 bol Inšpekčný orgán Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný dňa 18.12.2019 pre oblasť Inšpekcia ekologickej poľnohospodárskej výroby s platnosťou do 18.12.2024.

Zároveň je Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný podľa požiadaviek ISO/IEC 17065:2012 (Osvedčenie o akreditácii č. P-022 - Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o.). Po reakreditácii bolo dňa 23.06.2015 vydané nové osvedčenie s platnosťou do 06.07.2020. Z dôvodu zmeny názvu Certifikačného orgánu ekologickej poľnohospodárskej výroby na Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o. bolo SNAS-om dňa 18.07.2018 vydané nové Osvedčenie o akreditácii s platnosťou do 06.07.2020 a na základe zmeny sídla spoločnosti Naturalis SK, s.r.o. bolo SNAS-om dňa 03.10.2018 znovu vydané nové Osvedčenie o akreditácii s platnosťou do 06.07.2020. Na základe reakreditácie vykonanej v roku 2020 bol Certifikačný orgán Naturalis SK, s.r.o. akreditovaný vykonávať certifikáciu produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby v rozsahu akreditovaných činností s platnosťou od 07.07.2020 do 07.07.2025.

Akreditáciou spoločnosti a na základe ďalších splnených podmienok vyplývajúcich zo zákona č. 189/2009 Z. z. o ekologickej poľnohospodárskej výrobe sú splnené požiadavky slovenskej a európskej legislatívy pre výkon kontroly a certifikácie v EPV.

5. Výsledky činnosti

5.1 Počet evidovaných prevádzkovateľov

Prevádzkovateľom ekologickej poľnohospodárskej výroby, ktorí nemali uzatvorenú zmluvu o kontrole a certifikácii v predchádzajúcich rokoch na dobu neurčitú, boli na konci roka 2019 zaslané výzvy k uzavretiu zmluvy. Formou návratky sa prihlásili ku kontrole pre rok 2020, pričom sa mohli rozhodnúť podpísať zmluvu na dobu neurčitú, resp. na dobu určitú

do 31.12.2020. Na základe prijatej návratky im bola zaslaná zmluva o kontrole a certifikácii na podpis. Po vrátení podpísanej zmluvy do kancelárie IO boli prevádzkovatelia zaradení do zoznamu kontrolovaných prevádzkovateľov.

Novým žiadateľom a záujemcom o podpísanie zmluvy v priebehu roka boli vytvorené obdobné podmienky podľa termínu, kedy sa ku kontrole prihlásili. Tí prevádzkovatelia, ktorí mali uzatvorenú zmluvu na dobu neurčitú v predchádzajúcom období, boli automaticky zaradení do kontrolnej činnosti pre rok 2020.

Z roku 2019 prešlo do roku 2020 celkovo 633 platných zmlúv o kontrole a certifikácii, ktoré boli podpísané na dobu neurčitú. V roku 2020 bolo podpísaných 114 zmlúv, z toho 8 na dobu určitú (1 s platnosťou k 31.12.2021).

V roku 2020 bolo zrušených 62 zmlúv, z toho 38 z dôvodu vyradenia prevádzkovateľov z registra. Zo strany prevádzkovateľov bola zrušená 1 zmluva, zo strany IO bolo k 31.12.2020 zrušených 16 zmlúv. Piatim prevádzkovateľom skončila platnosť zmluvy na dobu určitú k 31.12.2020 a počas roku dve zmluvy na dobu určitú stratili platnosť podpisom zmluvy na dobu neurčitú (Tabuľka 9). Ku koncu roka 2020 bolo platných 707 zmlúv.

5.2 Kontrolná činnosť a spracovanie výsledkov kontrol

Na začiatku roka 2020 boli jednotlivým prevádzkovateľom zaslané tlačivá prihlášky ku kontrole, ktoré vrátili vyplnené do kancelárie organizácie. Novým prevádzkovateľom sa zasielali priebežne aj tlačivá vstupnej kontroly, ktoré mali vyplnené zaslať do kancelárie Naturalis SK, s.r.o. Vyplnené tlačivá kontrolovali inšpektori počas výkonu vstupnej kontroly priamo na mieste. Prijaté prihlášky boli po spracovaní v kancelárii IO zaraďované do kontrolných spisov prevádzkovateľov.

Kontroly v roku 2020 prebiehali podľa plánu a rozdelenia kontrol. Úplné a náhodné kontroly sa vykonávali priebežne počas celého roka, u výrobcov biopotravín, krmív a osív sa úplné kontroly uskutočňovali podľa termínu nahlásenia výroby. Plán kontrol bol aktuálne oznamovaný na ÚKSÚP každý týždeň, zostavoval ho riaditeľ spoločnosti v spolupráci s vedúcim oddelenia kontroly. Plán kontrol zohľadňoval aj trojročnú rotáciu inšpektorov u jedného prevádzkovateľa a regionálne zoskupenie prevádzkovateľov.

Inšpektori počas kontrol postupovali podľa platnej legislatívy a interných postupov kontroly. Pri kontrole inšpektori skontrolovali opätovne prihlášku ku kontrole a zapísali vzniknuté zmeny. Vykonali kontrolu evidencie, porastov, chovov, resp. spracovateľskej linky, linky na výrobu osív alebo krmív, skladov a ďalších objektov podľa charakteru kontrolovanej prevádzky a danej situácie. Na záver inšpektori vyplnili správu z kontroly, ktorú zástupca kontrolovanej prevádzky potvrdil svojím podpisom. Správy zasielali inšpektori do kancelárie Naturalis SK, s.r.o.

Po prijatí inšpekčných správ od inšpektorov boli správy na oddelení kontroly prekontrolované, spracované, doplnené na základe vyžiadaných chýbajúcich údajov a vybrané informácie (údaje o výmerách, plodinách, zvieratách, termín kontroly, a pod.) boli spracované v databáze a archivované. V prípade nezhôd zistených pri kontrolách alebo následne pri spracovaní správ a ďalších doplňujúcich materiálov od prevádzkovateľov, boli správy postúpené na riešenie vedúcemu oddelenia kontroly. Za zistené nezhody boli uložené opatrenia, v prípade zásadných nezhôd boli odstúpené na útvár riaditeľa a postúpené na riešenie na ÚKSÚP. Správy z kontrol slúžili aj certifikačnému oddeleniu ako podkladový materiál pri vydávaní certifikátov.

Na základe spracovaných správ z výkonu kontroly boli vypracované mesačné hlásenia, ktoré boli odovzdávané pravidelne na ÚKSÚP.

Prevádzkovatelia kontrolovaní v roku 2020

Vzhľadom na mimoriadnu situáciu, vyhlásenú dňa 12.03.2020 vládou SR, vydané opatrenia Ústredného krízového štábu SR a v nadväznosti na predbežné odporúčania Európskej Komisie pre vykonávanie kontrol v súvislosti s ochorením COVID-19, vrátane pozastavenia výkonu kontrol na mieste, bol spoločnosťou Naturalis SK, s.r.o. dňom 16.03.2020 pozastavený výkon kontrol u prevádzkovateľov priamo na mieste prevádzky. Uvedené opatrenie bolo prijaté v záujme ochrany zdravia prevádzkovateľov a ich zamestnancov ako aj pracovníkov inšpekčného a certifikačného orgánu.

Po prijatí tohto opatrenia inšpekčný orgán vykonával len kontroly na požiadanie prevádzkovateľov z dôvodu potreby certifikácie produktu/ činnosti v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby. Následné kontroly boli vykonávané v súčinnosti s prevádzkovateľmi dištančným spôsobom s využitím dokumentácie prevádzkovateľa (vyhlásenie prevádzkovateľa, písomné podklady, kópie dokumentov, fotodokumentácia a pod.).

Toto opatrenie bolo ukončené dňa 17.05.2020 na základe postupného uvoľňovania opatrení prijatých v SR na zabránenie šírenia ochorenia spôsobeného koronavírusom COVID-19. V 1. polroku bolo dištančne vykonaných celkom 37 kontrol. Následne boli u týchto prevádzkovateľov vykonané kontroly aj fyzicky.

V dôsledku druhej vlny pandémie a zhoršujúcej sa situácie na konci roka 2020, boli vykonané v mesiacoch november a december dištančné kontroly u 25 prevádzkovateľoch.

V júli 2020 bolo vydané vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/977, ktorým sa v dôsledku pandémie COVID-19 stanovujú výnimky z nariadení (ES) č. 889/2008 a (ES) č. 1235/2008, pokiaľ ide o kontroly výroby ekologických produktov (platnosť od 1.03. do 31.12.2020). Všetky dištančné kontroly boli vykonané v súlade s týmto nariadením.

V roku 2020 bolo vykonaných celkom 1099 kontrol. Vstupné kontroly sa uskutočnili u 77 prevádzkovateľov. Realizovalo sa 872 pravidelných ročných fyzických kontrol, z toho 87 kontrol v rastlinnej výrobe, 1 spoločná kontrola rastlinnej výroby a chovu včiel, 1 kontrola výroby húb, 5 kontrol chovu včiel, 376 spoločných kontrol v rastlinnej a živočíšnej výrobe, 6 kontrol zberu voľne rastúcich rastlín, 106 kontrol výroby potravín, 8 kontrol prevádzok na výrobu osív, 10 kontrol výroby krmív, 30 kontrol iných spracovateľov, 172 kontrol obchodovania, 11 kontrol skladovania, 3 kontroly prepravy, 34 kontrol dovozu, 22 kontrol vývozu (Tab. 3). V rámci pravidelných ročných bolo 690 ohlásených a 182 neohlásených.

Náhodné kontroly v počte 150 (Tab. 4) sa uskutočnili na základe rizikovosti prevádzkovateľov, ďalej boli zamerané na kontrolu plnenia podmienok na skrátenie doby konverzie, kontrolu plnenia opatrení za nezhody z predchádzajúcich kontrol, pre potreby certifikácie, na overenie niektorých skutočností, resp. údajov nahlasovaných zahraničnými inšpekčnými organizáciami alebo na základe podnetov a sťažností na prevádzkovateľov. Viaceré náhodné kontroly sa uskutočnili pre potreby ukončenia kontroly z dôvodu nedostatočne vedenej a nepredloženej evidencie pri úplnej kontrole alebo pre potreby ukončenia odberu vzorky (oznámenie výsledkov analýz prevádzkovateľom). Náhodné kontroly sa taktiež vykonávali ohlásene a neohlásene. Ohlásených kontrol bolo 66 a neohlásených 84. Náhodné a neohlásené kontroly boli vykonané v súlade s článkom 92c NK 889/2008.

V roku 2020 neboli vykonané kontroly u 10 prevádzkovateľov z dôvodu nezaslanej dokumentácie potrebnej k vykonaniu kontroly alebo z dôvodu neplnenia záväzkov voči IO. U 25 prevádzkovateľov sa kontroly nevykonali z dôvodu podpísania zmluvy až v poslednom

štvrtroku 2020 (Tab. 2). Tieto kontroly boli po dohode s príslušným orgánom a prevádzkovateľmi presunuté na rok 2021.

Odbery vzoriek

V roku 2020 bolo celkovo odobratých 30 vzoriek u 30 prevádzkovateľov z toho 28 odberov bolo realizovaných na základe analýzy rizika a 2 odbery na základe cieľenej kontroly (Tab. 5). Inšpekčná organizácia odobrala 4,21 % vzoriek z počtu prevádzkovateľov, ktorých kontroluje. Počet odobratých vzoriek zodpovedal požiadavke článku 1 ods. 3 Vykonávacieho nariadenia komisie (EÚ) 2020/977 zo 7. júla 2020, ktorým sa v dôsledku pandémie COVID-19 stanovujú výnimky z nariadení (ES) č. 889/2008 a (ES) č. 1235/2008, pokiaľ ide o kontroly výroby ekologických produktov, ktoré hovorí, že odchylne od článku 65 ods. 2 nariadenia (ES) č. 889/2008 musí počet vzoriek, ktoré má súkromná alebo štátna inšpekčná organizácia každý rok odobrať a analyzovať, zodpovedať najmenej 2 % počtu prevádzkovateľov, ktorých kontroluje.

Vo vzorkách boli zisťované rezíduá pesticídov, konzervačné látky a ťažké kovy. Analýzy boli vykonané v akreditovaných laboratóriách ŠVPÚ Bratislava, EUROFINS BEL/NOVAMANN Nové Zámky a EKOLAB Košice. V žiadnej vzorke neboli zistené nepovolené látky, ktoré by poukázali na porušenie nariadenia (ES) č. 834/2007 a nariadenia (ES) č. 889/2008.

Výsledky kontrol

Kontrolami u prevádzkovateľov, doriešením v kancelárii IO alebo po kontrole dodatočne zaslanej príslušnej dokumentácie boli u niektorých prevádzkovateľov zistené viaceré porušenia a nezrovnalosti, resp. nezhody s legislatívou a pravidlami uplatňovanými v ekologickej poľnohospodárskej výrobe. Jednalo sa hlavne o nasledovné nezhody:

Nezhody administratívneho charakteru, zistené počas kontrol alebo z kancelárie IO:

- nereagovanie na výzvy z kancelárie IO
- neplnenie uložených opatrení
- nenahlásenie zmeny údajov vstupnej kontroly
- nepredloženie potrebnej dokumentácie a evidencie na účely kontroly
- nedostatočne vedené záznamy, nedostatočná evidencia
- nenahlásenie zmeny registrovaných údajov do 30 dní kontrolnému ústavu

Rastlinná výroba:

- nedostatočne vedená evidencia a záznamy o rastlinnej výrobe
- nedostatočne vedené záznamy skladovej evidencie
- nepredložená všetka dokumentácia potrebná na účely kontroly
- nedostatočné fyzické a evidenčné oddelenie ekologickej a neekologickej výrobnéj jednotky
- fyzicky a evidenčne neoddelené skladovanie ekologických a neekologických produktov
- skladovanie neekologických vstupov v ekologickej prevádzke
- nezabezpečené fyzické a evidenčné oddelenie produktov rastlinnej výroby v rôznych štatútoch úrody
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (certifikát dodávateľa) pri nákupe bioproduktu

- výsev resp. výsadba neekologického sadiva/osiva bez vopred udelenej výnimky resp. nad rozsah udelenej výnimky
- nedodržanie pravidiel paralelného pestovania TTP
- nevhodný osevný postup: pestovanie obilnín 3 roky po sebe
- nadmerné zaťaženie hospodárskymi zvieratami na poľnohospodárskej pôde v EPV
- neoddelený zber ekologických a neekologických produktov
- nenahlásenie inšpekčnej organizácii neoprávneného zásahu cudzím subjektom na pozemku registrovanom v EPV
- nezabezpečené vhodné čistenie skladovacích priestorov pred uskladnením bioprodukcie
- pozitívny nález v EPV nepovolenej látky (chlormequat) v bio pšenici ozimnej
- predaj a označenie produktov rastlinného pôvodu z konverzie pojmom „bio“
- predaj bioproduktov v nesúlade s vystaveným platným certifikátom
- predaj bioproduktu bez vystaveného platného certifikátu

Živočišna výroba:

- nepredložená a nedostatočne vedená evidencia a záznamy o živočišnej výrobe
- nepredložená všetka dokumentácia potrebná na účely kontroly
- nepredložené záznamy o veterinárnej starostlivosti a účtovná evidencia, preukazujúca úkony veterinárneho lekára
- nezabezpečené oddelenie účtovných záznamov pre ekologické a neekologické jednotky
- skladovanie neekologických vstupov v ekologickej prevádzke
- nezabezpečený oddelený chov ekologického HD od neekologického chovu iného prevádzkovateľa
- nepovolený nákup neekologických zvierat
- nezabezpečené skupinové ustajnenie teliat
- nedostatočná podstielka v ustajňovacích priestoroch HD
- kŕmenie ekologických zvierat neekologickým krmivom
- kŕmenie včelstiev neekologickým cukrom
- nepovolené preventívne použitie liečiv so súhlasom veterinárneho lekára
- nepovolené zásahy na zvieratách (kupírovanie chvostov jahničiek) bez vopred udelenej výnimky
- súbežné pasenie neekologických zvierat iného prevádzkovateľa s ekologickými zvieratami v EPV registrovaného prevádzkovateľa na ekologických pasienkoch
- v čase kontroly obmedzený prístup zvierat k pastve

Výroba potravín, balenie:

- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (rozsah certifikátu dodávateľa) pri prijímaní bioproduktov
- nepredložená dostatočná evidencia zásob, spotreby surovín a hotových výrobkov
- nepredloženie HACCP plánu, resp. vhodných postupov založených na systematickom určovaní kritických krokov pri spracovaní bioproduktov
- nedostatočne vedené záznamy skladovej evidencie resp. nedostatočne vedená evidencia zásob
- nedostatočne vedená evidencia spracovaných množstiev (výrobný denník)
- nedostatočne vedené záznamy o čistení a sanitácii výrobných priestorov, nezabezpečenie preventívnych opatrení s cieľom vyhnúť sa riziku znečistenia nepovolenými látkami
- nedostatočná identifikácia ekologického tovaru na faktúre, resp. nezabezpečené dostatočné informácie o bioprodukoch na sprievodných dokladoch

- nedostatočná identifikácia suroviny na sklade
- nenahlasovanie termínov výroby, resp. balenia bioproduktov v zmiešanej prevádzke
- nesprávne označovanie neekologického produktu na faktúrach
- použitie neekologickej zložky poľnohospodárskeho pôvodu pri výrobe biopotravín
- použitie v EPV nepovolených prípravkov na čistenie výrobných a skladovacích priestorov
- predaj ekologického produktu mimo platnosti certifikátu
- výroba a predaj bioproduktov po ukončení platnosti certifikátov resp. bez vystaveného platného certifikátu

Obchodovanie, skladovanie:

- nepredloženie všetkej dokumentácie potrebnej na účely kontroly
- nedostatočné overenie označení na nakúpených produktoch resp. nesúlad označení na produktoch a na prijatej faktúre
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (platnosť certifikátu dodávateľa) pri prijíme bioproduktov
- nedostatočne vedená skladová evidencia
- chýbajúce označenie bio na niektorých faktúrach vystavených odberateľovi, resp. nezabezpečené dostatočné informácie o bioprodukoch na sprievodných dokladoch pri predaji
- nesprávne označenie neekologického produktu na príjmovom doklade
- nesúlad v označovaní produktov z EPV s platnou legislatívou
- nenahlásenie inšpekčnej organizácii pozitívneho nálezu (ethylenoxid) v dodanom bioprodukte
- obchodovanie s bioproduktami bez platného certifikátu na činnosť obchodovanie
- skladovanie bioproduktov bez vystaveného certifikátu na činnosť skladovanie produktov z EPV, resp. po uplynutí platnosti vystaveného certifikátu

Dovoz, vývoz:

- nenahlásenie realizovaného dovozu z tretích krajín do kancelárie IO
- dovoz bioproduktov z tretích krajín bez zaevidovania a potvrdenia dovozu v obchodnom kontrolnom a expertnom systéme TRACES
- nepredloženie sprievodnej dokumentácie, vyžadovanej k prepusteniu zásielky (produkt z EPV) do obehu (COI, JCD)
- nedostatočné overenie sprievodnej dokumentácie (označenie na dodacích listoch, COI a JCD) pri prijíme bioproduktov
- nepredloženie HACCP plánu, resp. vykonávanie činnosti bez vypracovaných praktických a preventívnych opatrení na dodržiavanie pravidiel ekologickej výroby vrátane chýbajúcej evidencie čistenia skladovacích priestorov
- neuvedený pojem BIO/Organic v názve bioproduktu ani v zozname zložiek
- predaj a označenie neekologického produktu dovezeného z tretej krajiny na účtovných dokladoch pojmom organic
- predaj dovezených bioproduktov bez overenia zásielky a potvrdenia príslušným orgánom členského štátu (colný orgán) o ekologickom pôvode tovaru
- dovoz bioproduktov z tretích krajín a ich predaj bez vystaveného platného certifikátu
- vývoz bioproduktov do tretích krajín bez vystaveného certifikátu na činnosť vývoz produktov z EPV

V prípade, že boli počas kontrol, v kancelárii IO pri spracovaní správ alebo kontrolou doposlanej dokumentácie ku kontrole zistené nezhody, boli prevádzkovateľom

uložené opatrenia. Ak boli zistené porušenia závažné, boli tieto prípady odstúpené na riešenie príslušnému orgánu. Celkovo bolo uložených 352 opatrení na odstránenie zistených nezhôd (Tab. 6), jedno opatrenie bolo zrušené. V 15 prípadoch boli zistenia odstúpené na riešenie príslušnému orgánu s návrhom na uloženie pokuty (Tab. 7). Pri klasifikácii zistení a udeľovaní opatrení a odstúpení sa postupovalo v súlade s metodickým pokynom príslušného orgánu *MP 02/2017 Katalóg opatrení pre prípady zistení v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v SR*.

Vzhľadom na závažnosť nezhôd bol na príslušný orgán podaný návrh na predĺženie konverzie u siedmych prevádzkovateľov v ŽV (nepovolený nákup zvierat, nepovolené kŕmenie). Jednotliví prevádzkovatelia a dôvody predĺženia konverzie sú uvedené v tabuľke 8.

Na základe žiadosti a po splnení požadovaných podmienok bolo navrhnuté skrátenie konverzie v RV 32 prevádzkovateľom (Tab. 8).

5.3 Certifikačná činnosť

V roku 2020 bolo podaných 694 žiadostí o certifikáciu. Spoločnosť Naturalis SK, s.r.o., vydala v roku spolu 724 certifikátov na základe žiadostí prevádzkovateľov a 5 zúžených certifikátov, v ktorých bolo certifikovaných 5268 výrobkov, z toho 1724 výrobkov rastlinnej výroby, 65 výrobkov voľného zberu, 418 výrobkov živočíšnej výroby, 2039 výrobkov spracovania, 39 výrobkov krmív, 32 výrobkov osív, 295 výrobkov z obchodovania, 29 výrobkov dovozu z tretích krajín, 27 výrobkov vývozu, 19 výrobkov zo skladovania, 575 výrobkov z prebaľovania a 6 z prepravy. Vydaných bolo aj 8 certifikátov NAQS pre vývoz produktov do Južnej Kórei.

Celkovo bolo prerušených 193 procesov certifikácie (11 bolo opakovane prerušených) najmä z dôvodu chýbajúcich podkladov k certifikácii, chýbajúcej či neukončenej kontroly a pod.

Odmietnutých bolo 16 žiadostí z dôvodu necertifikovateľného štatútu produktu, nekontrolovaného produktu, nesplnených dôvodov prerušenia konania o certifikácii v stanovenom termíne. Zastavených bolo 13 certifikačných konaní, všetky na základe vlastnej žiadosti prevádzkovateľa.

Odobratých bolo celkovo 41 certifikátov, 34 z dôvodu zrušenia registrácie prevádzkovateľa v ekologickej poľnohospodárskej výrobe a odstúpenia od zmluvy o kontrole a certifikácii, 5 z dôvodu zrušenia registrovanej činnosti, 1 na základe pozitívneho nálezu nepovolenej látky v EPV, 1 z dôvodu nezhodnej práce hodnotiteľa. Všetky údaje sú podrobne uvedené v tabuľkách č. 14 až 19.

Dohľady certifikovaných výrobkov boli vykonávané v rámci inšpekčného orgánu pri kontrolách.

5.4 Medzinárodná spolupráca

V priebehu roka 2020 spoločnosť aktívne spolupracovala napríklad so zahraničnými inšpekčnými a certifikačnými organizáciami Biokont (Česká republika), Biokontroll Hungária Nonprofit Kft. (Maďarsko), ICEA Srl (Taliansko), ABCERT AG, LACON GmbH (Nemecko), SKAL, (Holandsko), AGRO BIO TEST Sp. z o.o. (Poľsko). Išlo prevažne o overenie údajov a certifikátov v rámci obchodovania s produktami z EPV, krížové kontroly alebo hlásenia zistených porušení a nezrovnalostí (rezíduá pesticídov).

Naturalis SK, s.r.o. je naďalej členom organizácie EOCC, ktorej cieľom je zvýšiť spoľahlivosť kontroly a certifikácie a identifikovať a podporovať harmonizáciu implementácie európskej ekologickej legislatívy.

5.5 Školenia

Dňa 31.01.2020 sa uskutočnila porada inšpektorov a certifikačných pracovníkov Naturalis SK, s.r.o. spojená so školením pre oblasť výkonu inšpekcií a certifikáciu produktov v rámci ekologickej poľnohospodárskej výroby. Ďalšími témami porady boli: organizačná štruktúra (aktuálny stav a pripravované zmeny), informácie BOZP a PO, informácia o pracovaných úrazoch, správa o výkone kontroly a certifikácie v EPV za rok 2019, audity SNAS 2019 (dohľad CO, reakreditácia IO, svedecké posúdenia), audity a informácie z ÚKSÚP, nové metodické pokyny ÚKSÚP (dovoz z vybraných tretích krajín, analýza rizika, odber vzoriek, informácia k sankčnému katalógu), odber vzoriek (postup, pomôcky, preprava vzoriek, laboratóriá), rozdelenie prevádzkovateľov ku kontrole v roku 2020, sankčný katalóg (formulácia zistení a nezhôd, nahlasovanie nezhôd, opatrenia, odstúpenia), systém manažérstva kvality 2019 - 2020 (politika a ciele spoločnosti, Etický kódex, preskúmanie manažmentom, interné audity v roku 2019), zmeny legislatívy (nový zákon o EPV, nariadenie o EPV, nariadenie o úradných kontrolách a ich zapracovanie do metodických postupov a tlačív, zložka zamestnanca), spracovanie prihlášok a správ v roku 2020, doposielanie, výzvy, certifikácia prevádzkovateľov v roku 2020 (princípy, postupy, požadovaná dokumentácia, označovanie), dohľad certifikovaných výrobkov, plánované audity (ÚKSÚP, SNAS) a monitoring v roku 2020, analýza rizika prevádzkovateľov v roku 2019, 2020, plán odberu vzoriek, interná analýza rizika spoločnosti, kontrolná činnosť v roku 2020 (tlačivá, kontroly, správy, určenie konverzie, skrátenie konverzie, fotodokumentácia, určovanie štatútov, problémy), oboznámenie s výsledkami spätnej väzby od prevádzkovateľov formou Dotazníkového prieskumu z júna 2019). Porady spojené so školením sa zúčastnilo 13 zamestnancov, 4 boli ospravedlnení. Všetci zamestnanci vrátane neprítomných boli oboznámení s obsahom prerokovaných bodov a oblasťami školenia zaslaním písomnej Zápisnice z porady zo dňa 31.01.2020.

Dňa 06.02.2020 sa Ing. Mária Zemaníková zúčastnila na seminári Aplikácia požiadaviek normy ISO 19011: 2018 v praxi.

Na Seminári pre certifikačné orgány certifikujúce produkty (ISO/IEC 17065: 2012) sa dňa 17.09.2020 zúčastnili Ing. Ján Kovarovič, PhD. a Ing. Mária Zemaníková.

Dňa 26.11.2020 Ing. Jarmila Drobná, PhD. a Ing. Ján Kovarovič, PhD. absolvovali online Seminár pre inšpekčné orgány podľa normy ISO IEC 17020: 2012. V zmysle organizačných pokynov organizátora SNAS z dôvodu obmedzenej kapacity sa ďalší 3 zamestnanci Ing. Michaela Kupcová, Ing. Diana Langerová a Ing. Mária Zemaníková zúčastnili seminára sledovaním na počítači prihlásených účastníkov.

Ing. Jarmila Drobná, PhD.

Bratislava, 10.02.2021

Zoznam príloh

Kontrola:

- Tabuľka 1. Zoznam zamestnancov v roku 2020
- Tabuľka 2. Nekontrolovaní registrovaní prevádzkovatelia a registrované činnosti v ekologickej poľnohospodárskej výrobe v roku 2020
- Tabuľka 3. Zoznam prevádzkovateľov - úplné kontroly v roku 2020
- Tabuľka 4. Zoznam prevádzkovateľov - náhodné kontroly v roku 2020
- Tabuľka 5. Odber vzoriek v roku 2020
- Tabuľka 6. Zoznam opatrení na odstránenie zistených nezhôd v roku 2020
- Tabuľka 7. Zoznam odstúpení ÚKSÚP-u v roku 2020
- Tabuľka 8. Návrhy na zmenu konverzie v roku 2020
- Tabuľka 9. Zrušené zmluvy - prevádzkovatelia vyradení z registra v roku 2020
- Tabuľka 10. Informácie o kontrolách v roku 2020
- Tabuľka 11. Informácie o odberoch vzoriek v roku 2020
- Tabuľka 12. Informácie o kontrolách – zistenia v roku 2020
- Tabuľka 13. Evidencia dovozu produktov z EPV v roku 2020

Certifikácia:

- Tabuľka 14. Zoznam vydaných certifikátov
- Tabuľka 15. Prerušenie certifikačného konania
- Tabuľka 16. Odmietnutie certifikačného konania
- Tabuľka 17. Zastavenie certifikačného konania
- Tabuľka 18. Odobraté certifikáty
- Tabuľka 19. NAQS certifikáty

Prílohy správy boli na ÚKSÚP zaslané v elektronickej forme e-mailom dňa 10.02.2021